L'ICAC-CERCA es posiciona entre els principals centres de recerca europeus en atreure talent a la convocatòria d'Ajudes Postdoctorals Marie Sklodowska Curie 2023

La Comissió Europea ha publicat els resultats de la convocatòria Marie Sklodowska Curie (MSCA) Postdoctoral Fellowships 2023, que converteixen Espanya, por cinquè any consecutiu, en el primer país de la Unió Europea en atraure talent.

En total, 175 investigadors i investigadores postdoctorals seleccionats s'incorporaran a universitats espanyoles i centres de recerca, entre els quals destaca **l'ICAC-CERCA**, que **s'ha posicionat en l'onzè lloc de la llista d'institucions beneficiàries i** que **acollirà 4 investigadors/es al grup de recerca GIAP** de l'ICAC-CERCA.

Segons ha informat en nota de premsa el Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, la convocatòria 2023 que ara s'ha resolt ha comptat amb un pressupost total de 258 milions d'euros, dels quals Espanya n'ha obtingut 32,4, la qual cosa suposa una taxa de retorn del 19,3 % dels països de la Unió Europea (UE27).

Els 175 projectes de recerca que es desenvoluparan en territori nacional han estat finançats entre 1025 projectes remesos per institucions espanyoles, la qual cosa suposa una taxa d'èxit del 17,07 %, xifra lleugerament superior a la mitjana europea situada en el 15,77 %. A nivell global, s'han analitzat 7.918 propostes de la convocatòria, essent finalment finançades 1.249 per ser gestionades per l'Agència Executiva de Recerca (REA en les seves sigles en anglès).

La principal institució espanyola en nombre de projectes i potencial d'atracció de talent a nivell global de la convocatòria MSCA PF 2023 és el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), amb 27 projectes, que esdevé amb aquest resultat la quarta institució

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

europea amb major nombre de projectes, només superada pel Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) (34), la Universitat de Copenhaguen (28) i la Universitat de Cambridge (28).

> Entre les 15 primeres institucions espanyoles hi trobem **cinc centres CERCA!** Dos d'elles, inclús, es troben entre les cinc primeres: l'iCFO i l'ICIQ, amb 8 i 7 projectes. **L'ICAC, amb 4 projectes, és a l'onzena posició**. El cinquè centre CERCA, l'ICN2, el trobem a la 14a posició (amb 3 ajudes concedides). Així, dos dels cinc centres CERCA destacats en aquesta convocatòria (l'ICIQ i l'ICAC) són de la Catalunya Sud.

Les 15 institucions espanyoles que acolliran més projectes de recerca d'aquesta convocatòria sumen 112 de les 175 ajudes conecides (el 64 %). La llista d'institucions, per nombre de projectes, és:

1. CSIC, Consejo Superior de Investigaciones Científicas – Agencia Estatal: 27
2. Univ. de Granada: 9
3. Univ. de Santiago de Compostela: 9
4. ICFO, Institut de Ciències Fotòniques: 8
5. ICIQ, Institut Català d'Investigació Química: 7
6. IMDEA Materiales: 7
7. Univ. de Barcelona: 7
8. Univ. de Sevilla: 6
9. Univ. Pompeu Fabra: 6
10. Univ. Complutense de Madrid: 5
11. **ICAC, Institut Català d'Arqueologia Clàssica: 4**
12. Univ. de Zaragoza: 4
13. CIC nanoGUNE, Centro de Investigación Cooperativa en Nanociencias: 3
14. ICN2, Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia: 3
15. Univ. de Salamanca: 3

Èxit de l'ICAC-CERCA en els resultats de la convocatòria d'Ajudes Postdoctorals Marie Sklodowska Curie 2023

La Unió Europea ha aconcedit quatre ajudes postdoctorals a l'ICAC-CERCA, amb què el grup de recerca GIAP acollirà quatre investigadors. Un d'ells és Faidon Moudopoulos, qui celebrem podrà extendre la seva estada amb nosaltres per dos anys, després d'haver gaudit una ajuda Juan de la Cierva de l'Agència Estatal d'Investigació (Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats).

Dins el grup GIAP, tres investigadors s'incorporaran a l'equip d'Arqueologia Computacional, sota la supervisió d'Hèctor A. Orengo (ICREA-ICAC), i, el quart, a l'equip d'Arqueobotànica, sota la supeorvisió d'Alexandra Livarda.

A continuació us en fem una breu presentació:

Projecte **E-TransAp: Pastoralismo Intensivo Temprano y Trashumancia en los Apeninos** (HORIZON-MSCA-2023-PF-01-01-101151285)

Investigadora: Elena Scarsella

Supervisor: Hèctor A. Orengo (ICREA-ICAC)

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

«Les fonts clàssiques i les dades arqueològiques coincideixen en identificar l'existència de moviments trashumants als Apenins durant el període romà. No obstant això, hi ha poca evidència sobre com i quan van començar, quin va ser el seu context socioeconòmic o les seves conseqüències ambientals. Això pot ser perquè fins ara no s'ha adoptat un enfocament multidisciplinari que integri dades del paisatge i dades arqueològiques per abordar les antigues pràctiques de la transhumància.

Un enfocament innovador que promet obtenir noves perspectives sobre les pràctiques primerenques de la transhumància i el seu paper en la configuració de les societats mediterrànies antigues.

El projecte E-TransAp es proposa investigar l'origen de les pràctiques pastorals de la

transhumància utilitzant una combinació innovadora de teledetecció (inclosa la tecnologia lidar i imatges satèl·lits multiespectrals), així com aixecaments microtopogràfics, aprenentatge automàtic, modelatge de moviments, excavacions arqueològiques i enfocaments estadístics espacials.

El projecte es centrarà en una àrea central dels Apenins, on les fonts d'època romana identifiquen moviments estacionals del ramat entre les muntanyes i les zones de més baixa latitud, amb la finalitat d'identificar i datar elements del paisatge relacionats amb el moviment a gran escala del ramat.

La combinació de dades arqueològiques, paleoambientals i històriques permetrà aconseguir una comprensió holística dels antics sistemes socioeconòmics i la mobilitat del paisatge en època romana. La recerca es basa en la premissa que **comprendre l'inici i l'impacte de la transhumància és clau per analitzar l'origen dels paisatges culturals de muntanya mediterranis**.»

Projecte **FoodMod-RGB: Modelado del comercio de plantas alimenticias en las provincias romanas de la Galia y Britania** (HORIZON-MSCA-2023-PF-01-01-101150647)

Investigadora: Jessica N. Feito

Supervisora: Alexandra Livarda

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

«Els aliments són una necessitat universal però estan subjectes a les particularitats de l'entorn ambiental i sociocultural. Examinar les tendències en el consum d'aliments proporciona un mitjà per detectar canvis en les economies antigues i pot contribuir a una millor comprensió de les formes en què les poblacions antigues interactuaven entre sí i amb els seus entorns.

Aquest projecte explorarà les diverses formes en què l'ocupació imperial romana va impactar en els modes de vida provincials, reflectits en les formes d'alimentació o, més específicament, en les plantes alimentàries. Tenint en compte que les plantes alimentàries eren un bé que es comercialitzava, la traçabilitat del seu comerç i transport pot aportar noves evidències sobre les connexions econòmiques i les xarxes comercials, així com els paisatges culturals i les complexes dinàmiques socials que influeixen en els patrons de consum.

Un tema d'estudi de gran rellevància per al món antic, però també per als estudis moderns d'aliments i els impactes de l'economia global.

FoodMod-RGB aplicarà aquest enfocament a l'estudi de les províncies romanes de Britània i la Gal·lia, regions diferents històricament i geogràfica, però també interconnectades per la seva proximitat i les necessitats de transport. **El projecte recopilarà un gran conjunt de dades arqueobotàniques que s'introduiran en una base de dades relacional**. L'anàlisi de les dades recopilades utilitzarà mètodes d'arqueologia computacional, amb tècniques avançades d'anàlisi de xarxes.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Els resultats obtinguts complementaran el coneixement actual sobre el comerç de plantes alimentàries i podran omplir el buit essencial que hi ha en relació al centre geogràfic de les províncies europees, la Gal·lia, així com llançar nova llum sobre el comerç en les fronteres. Les implicacions seran de gran abast, oferint noves perspectives sobre les xarxes socioeconòmiques, així com les relacions entre humans i paisatges, i la naturalesa complexa de les dinàmiques culturals dins dels àmbits imperials.»

Projecte **OverTheWaters: Reconstrucción de vías fluviales y movimientos marítimos romanos con técnicas computacionales avanzadas** (HORIZON-MSCA-2023-PF-01-01-101154683)

Investigador: James Page

Supervisor: Hèctor A. Orengo (ICREA-ICAC)

«La conquesta, ocupació i domini romà sobre una gran part de l'Europa actual i més enllà va marcar un fort canvi en els patrons socials, culturals i econòmics de la zona. Dos dels canvis més importants i duradors van ser l'establiment d'una nova xarxa de transport i el desenvolupament a gran escala de ciutats. **La connectivitat continua sent considerada com un factor essencial en l'anàlisi de la propagació de la urbanització, la migració, l'economia**

antiga i la transmissió d'idees.

En l'Antiguitat, la connectivitat només podia assolir-se mitjançant el moviment per terra, riu i mar, i havia de basar-se en la xarxa de transport disponible. Mentre que les carreteres han estat àmpliament investigades i reconstruïdes amb detall en províncies com Hispania, Gal·lia i Bretanya, fins a la data, no s'ha realitzat cap anàlisi del moviment i la comunicació romans que hagi incorporat rius navegables, llacs, canals i transport marítim.

El projecte OverTheWaters reconstruirà les vies fluvials i les rutes marítimes de l'Imperi Romà Occidental

Orbis, l'única eina geoespacial oberta per a l'anàlisi del transport romà, només incorpora alguns rius principals i una xarxa molt simple de rutes marítimes, que pal·lideix en comparació amb el nombre de molls fluvials i marítims, ports i ports arqueològicament documentats. **Tant l'epigrafia com els relleus i textos clàssics indiquen que els romans van desenvolupar, mantenir i estendre la xarxa de vies fluvials interiors**. El transport per aigua era el mode de transport preferit per a mercaderies a granel sempre que fos possible, ja que era molt més econòmic que el transport per carretera i constituïa la base del comerç internacional.

El projecte OverTheWaters reconstruirà les vies fluvials i les rutes marítimes de l'Imperi Romà Occidental utilitzant grans conjunts de dades i mètodes computacionals avançats per comprendre la importància del moviment de l'aigua, el transport i la tecnologia naval, i com va influir en el desenvolupament dels centres urbans que actuaven com a centres comercials i focus de consum i redistribució.»

Projecte **UnderTheForest: Reforestación mediterránea y pérdida de paisajes**

culturales montañosos: el caso de Zagori (HORIZON-MSCA-2023-PF-01-01-101155232)

Investigador: Faidon Moudopoulos

Supervisor: Hèctor A. Orengo (ICREA-ICAC)

Malgrat els incendis forestals d'estiu i l'expansió d'àrees urbanes i agrícoles, **les muntanyes mediterrànies han experimentat una extensa reforestació durant els últims 70 anys**. Això ha estat en gran part a conseqüència de l'abandonament d'aquestes àrees i la pèrdua de les seves estratègies de gestió tradicionals. Els processos de reforestació no només impliquen una important pèrdua patrimonial a mesura que els paisatges culturals desapareixen sota el bosc sense haver estat estudiats, sinó que també incrementen els incendis forestals, ja que les formes tradicionals de gestionar els boscos no van ser reemplaçades per una vigilància forestal proactiva.

El projecte UnderTheForest estudiarà el paisatge cultural amenaçat de reforestació i ja reforestada a l'àrea de Zagori (Grècia)

Els resultats del projecte permetrean identificar i datar els elements humans i naturals de l'àrea desforestada de Zagori, i vincular-los a processos històrics i socioeconòmics específics. Malgrat ser considerada una àrea d'excepcional patrimoni natural, la gestió cultural de Zagori s'ha centrat en els seus pobles i els seus elements arquitectònics, passant per alt el paisatge que els sustentava.

UnderTheForest proporcionarà dades importants per a la candidatura en curs de Zagori per a ser inclòs als llocs Patrimoni Mundial de la UNESCO com a Paisatge Cultural. Per fer-ho, el projecte desenvoluparà **un innovador flux de treball de teledetecció que combinarà la reconstrucció fotogramètrica per a imatges aèries històriques** (des de 1945 en endavant), la classificació probabilística d'aprenentatge automàtic d'imatges satèl·lits multitemporals i multiorigen, i l'aixecament lidar amb drons (que podrà localitzar estructures cobertes per masses forestals).

Juntament amb recerca d'arxiu més tradicional o la datació per radiocarboni, el projecte identificarà i contextualitzarà els actius culturals que van fer únic el paisatge de Zagori i proporcionarà noves eines que es poden aplicar a altres àrees actualment en processos de reforestació.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Notícies relacionades:

«MSCA results are out! 4 new postdoctoral fellowships for GIAP», web del grup GIAP, 16 de febrer de 2024.

«España es el primer país de la UE por quinto año consecutivo en atraer talento en la convocatoria Marie Sklodowska Curie», Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades, 19 de febrer de 2024.

«España es el primer país de la UE por quinto año consecutivo en atraer talento en la convocatoria Marie Sklodowska Curie», Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades, 16 de febrer de 2024.